-Oplegnotitie-

Driehoek

Agendapunt 2A: Demonstratie Samen voor NL 2-1-22

Vergadering:	**Driehoek**
Agendapunt:	**Demonstratie Samen voor NL 2-1-22**
Ingebracht door:	**Ambtelijke driehoek**
Behandelend ambtenaar:	5.1,2,e

Gevraagd besluit

1. **Kennisnemen van het informatiebeeld;**
2. **Keuze maken voor de benadering van de demonstratie;**
3. **Politie-inzet;**
4. **Communicatie.**

Aanleiding en context

Aanleiding

De driehoek heeft maandag 20 december 2021 gesproken over de aangekondigde demonstratie van Samen voor Nederland, die plaatsvindt op 2 januari 2022. Het informatiebeeld bij deze demonstratie leidt, in combinatie met de aanscherpingen van de coronaregels, tot enkele dilemma's inzake de benadering en voorbereiding van deze demonstratie. Op verzoek van de driehoek zijn enkele scenario's voor de benadering van deze demonstratie nader uitgewerkt. Deze uitwerking treft u aan in deze oplegger.

Context

De huidige coronamaatregelen, die van kracht zijn tot tenminste 14 januari 2022, zijn op hoofdlijnen hetzelfde als die ten tijde van de Koffiedrink-bijeenkomsten op het Museumplein een jaar geleden. Ook toen gold een maximale groepsgrootte van 2 personen buiten, verplichte 1,5 meter afstand, en waren niet-essentiële winkels, scholen en horeca gesloten (m.u.v. afhaal).

De andere G4-steden zien in de meest recente aanscherping van de coronaregels geen aanleiding om het demonstratiebeleid aan te passen. Momenteel neemt het aantal kennisgevingen af.

Bestuurlijke samenvatting

Ad 1) Kennisnemen van het informatiebeeld

De politie licht het informatiebeeld toe. Op het moment van schrijven zijn de volgende zaken bekend:

- De demonstratie van Samen voor Nederland op 2 januari is de eerste grote demonstratie tegen het coronabeleid in Nederland tijdens de nieuwe lockdown.
- De organisator spreekt in zijn kennisgeving van een verwachte opkomst van 25.000 personen, maar zegt een veel lagere opkomst te verwachten (ca. 5000). Mede op basis van ervaringen uit

het verleden en het huidige sentiment rondom het coronabeleid houdt de politie echter rekening met een aanzienlijk hogere opkomst dan de laatste schatting van de organisator.

- De organisator, 5.1,2,e heeft in een gesprek met de politie aangegeven, dat als er een verbod komt voor de demonstratie van 2 januari, hij op persoonlijke titel komt.
- De politie schat dat circa 70 organisaties voornemens zijn op 2 januari aan te sluiten. Door deze samenwerking is het mobiliserend vermogen groot. Het gaat onder meer om Nederland in Opstand, Nederland in Verzet, Viruswaarheid, United We Stand Europe, Voorpost en Forum voor Democratie (FvD):
    - FvD is tot nu toe bij alle demonstraties van Samen voor Nederland aanwezig geweest. Het is nog ongewis wat de uitspraak inzake de Holocaustvergelijking van Baudet betekent voor de animo van deelnemers om Jodensterren te dragen.
    - Het is aannemelijk dat de Defend-groepen zich bij deze demonstratie aansluiten, maar daarvan zijn nog geen concrete signalen.
    - De extreemrechtse groepering Voorpost is bij de voorgaande demonstraties van Samen voor Nederland aanwezig geweest met de omstreden Prinsenvlag. Voorpost geeft aan zich op 2 januari ook weer aan te sluiten.
- Bovengenoemde groepen hebben voorgaande keren ook deelgenomen aan de demonstraties van 5.1,2,e in Amsterdam. De laatste keren heeft de aanwezigheid van deze groepen niet tot wanordelijkheden geleid.
- Er is een concreet signaal voor een tegengeluid. De linkse groepering Kafka heeft aangegeven spandoeken op te hangen.

Ad 2) Keuze maken voor de benadering van de demonstratie

Op verzoek van de driehoek zijn in onderstaande tabel scenario's uitgewerkt voor de benadering van de demonstratie. Voorafgaand aan de vier scenario's geven we ter bespreking enkele algemene overwegingen mee:

- De overheid beschermt actief ieders grondrechten. Dat geldt zowel voor 1) de grondwettelijke verplichting om maatregelen te treffen ter bevordering van de volksgezondheid als 2) het beschermen van de grondwettelijke vrijheid om te demonstreren;
- Wanneer de prioriteit geheel ligt bij 1) is het primaire uitgangspunt dat het stellen van (forse) grenzen aan demonstreren legitiem is vanwege de lockdown, en dat bij grenzen stellen ook handhaven hoort;
- Ligt de prioriteit geheel bij 2) is het primaire uitgangspunt dat maatschappelijke onvrede over het coronabeleid hoe dan ook geuit mag worden, en dat het demonstratierecht in deze tijd van maatschappelijke onrust een noodzakelijk ventiel biedt;
- Bij besluitvorming over bijvoorbeeld repressief politieoptreden dient te worden meegewogen of dit zowel op korte als (middel)lange termijn vanuit het perspectief van gezondheid en/of escalatie wenselijk is;
- Gezien de verwachting dat de organisator zijn plan hoe dan ook doorzet, zal geen van de scenario's (gelet op aantal verwachte deelnemers) eventuele gezondheidsrisico's geheel wegnemen.

Tabel 1. Scenario's benadering demonstratie

De subdriehoek stelt voor dat de driehoek scenario 1 en 2 nader bespreekt. De opties 3 en 4 liggen vanwege allereest de juridische risico's minder voor de hand. Een verbod wordt nodig noch zinvol geacht, omdat er in de praktijk geen demonstratie mee wordt voorkomen en de rechter altijd de voorkeur zal geven aan het minst vergaande alternatief. In dit geval zouden dat ook (forse) beperkingen kunnen zijn, zoals in scenario 1 en 2.

Scenario	Omschrijving	Kansen	Risico's
1. Vooraf beperken en tijdens demonstratie prioriteit handhaven op de openbare orde	<u>Voor demonstratie:</u> - Organisator wijzen op verantwoordelijkheden. - Voorschriften opleggen. Bijvoorbeeld wel/niet dynamisch. Maximum deelnemersaantal op basis van ruimte locatie, duur, lengte route. - Elementen die niet primair bij het demonstratierecht passen (bijv. verkoop van eten en drinken, versterkte muziek), in beginsel niet toestaan. - Communicatie over (dilemma's) besluitvorming. <u>Tijdens demonstratie:</u> - Prioriteit bij handhaven openbare orde. Tegen overtreden voorschriften wordt in beginsel niet opgetreden. - Tegen gewelddadige elementen (Defend groepen etc.) wordt (indien nodig en mogelijk vooraf) opgetreden.	<u>Juridisch en beleidsmatig</u> - Grondrecht op demonsteren blijft intact en overheid stuurt vooraf op beheersing in geest van coronaregels. - Sluit aan bij het beleid de afgelopen periode, waarbij onder voorwaarden gedemonstreerd mocht worden. <u>Operationeel en impact op de stad</u> - Vraagt veel politie-inzet, maar is van alle scenario's het minst belastend voor het overheidsapparaat (politiecapaciteit, strafrechtketen). - Ruimte geven aan sentiment dempt een eventueel harder (gewelddadiger) geluid. - Kans op schade aan omgeving en het Museumplein beperkt	<u>Beeldvorming</u> - Kans op overtreden voorschriften reëel. Tegenstelling tussen beperkingen op papier en gegeven ruimte in de praktijk. - Duizenden demonstranten die geen afstand houden en overheid die niet ingrijpt. - Kans op kritiek van beide kanten: Beperken is inbreuk op grondrecht en niet handhaven is gebrek aan daadkracht en hart voor de zorg. <u>Op termijn</u> - Vergroot aantrekkingskracht van Amsterdam als stad waar grote demonstraties kunnen worden gehouden met beperkt risico op overheidsoptreden tegen demonstranten die maatregelen + aanwijzingen negeren.

	- Communicatie (social media, tekstkarren, oproepen niet meer te komen).	(geen schade door paarden/waterwerper op het gras).	
2. Vooraf beperken en tijdens demonstratie ook optreden op overtreding 1,5 meter, max. deelnemersaantal.	<u>Voor demonstratie</u>: - Zie scenario 1. <u>Tijdens demonstratie</u>: - Zie scenario 1. - Aanvullend politieoptreden als voorschriften (zoals de 1,5 meter) worden overtreden. N.B. Optreden tegen een grootschalige dynamische demonstratie in de binnenstad is nagenoeg onmogelijk voor de politie.	<u>Beeldvorming</u> - De coronaregels gelden voor iedereen en daarop wordt gehandhaafd.	<u>Operationeel en impact op de stad</u> - Kans op overtreden voorschriften reëel, daartegen optreden kan (grootschalige) openbare orde verstoringen en geweld tot gevolg hebben. - Relatief veel impact en mogelijke schade op de directe omgeving (omwonenden, bodem/grasmat Museumplein). - Vraagt veel politie-inzet. <u>Juridisch en beleidsmatig</u> - Beleidswijziging in relatie met recente anti-coronabeleid demonstraties waarbij niet altijd prioriteit werd gegeven aan politieoptreden na overtredingen van de 1,5 meter. <u>Beeldvorming</u> - Vrijheid van meningsuiting wordt beknot. Overheid treedt stevig op tegen vreedzame demonstranten. <u>Op termijn</u> - Kan leiden tot verdere opleving van (minder vreedzame) anti-corona-protesten op het Museumplein,

			waaronder 'herdenking koffieslag' op 16/1.
3. Vooraf verbieden en als de demonstratie toch plaatsvindt de prioriteit bij handhaven openbare orde.	<u>Voor demonstratie:</u> - De demonstratie wordt in zijn geheel verboden. - Communicatie over (dilemma's) besluitvorming. <u>Tijdens demonstratie</u>: - Prioriteit bij handhaven openbare orde. - Tegen overtreden verbod wordt in beginsel niet opgetreden. - Tegen gewelddadige elementen (Defend groepen etc.) wordt (indien nodig en mogelijk vooraf) opgetreden. - Communicatie (social media, tekstkarren, oproepen niet te komen).	<u>Beeldvorming</u> - Overheid stuurt vooraf op beheersing in geest met coronaregels.	<u>Juridisch en beleidsmatig</u> - Houdt hoogstwaarschijnlijk geen stand bij de rechter, omdat onderbouwing op dit moment ontbreekt. - Inbreuk op grondrecht, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van demonstratie beperkt. - Is strenger dan het demonstratiebeleid de afgelopen periode en ten tijde van de koffiedrink-acties een jaar geleden. - Niet in de geest van het Amsterdamse demonstratiebeleid. <u>Beeldvorming</u> - Kans op overtreden voorschriften zeer reëel. Tegenstelling tussen beperkingen op papier en gegeven ruimte in de praktijk. - Duizenden demonstranten die geen afstand houden en overheid die niet ingrijpt. - Kans op kritiek van beide kanten: verbieden is inbreuk op grondrecht en niet handhaven is gebrek aan daadkracht en hart voor de zorg. <u>Operationeel en impact op de stad</u> - Vraagt grote politie-inzet.

			<u>Op termijn</u> - Kan leiden tot verdere opleving van (minder vreedzame) anti-corona-protesten op het Museumplein, waaronder 'herdenking koffieslag' op 16/1.
4. Vooraf verbieden en optreden tegen overtreding verbod.	<u>Voor demonstratie</u>: - De demonstratie wordt in zijn geheel verboden. - Communicatie over (dilemma's) besluitvorming. <u>Tijdens demonstratie</u>: - Zie scenario 2. - Politieoptreden ook gericht tegen mensen die alsnog komen om de demonstratie te voorkomen dan wel snel te beëindigen. N.B. Optreden tegen een grootschalige dynamische demonstratie in de binnenstad is nagenoeg onmogelijk voor de politie.	<u>Beeldvorming</u> - De coronaregels gelden voor iedereen en daarop wordt gehandhaafd.	<u>Juridisch en beleidsmatig</u> - Zie onder 3. <u>Operationeel en impact op de stad</u> - Vraagt van de vier scenario's de grootste politie-inzet. - Kans op ontwrichting van de stad en veel impact en mogelijke schade op de directe omgeving (omwonenden, bodem/grasmat Museumplein). <u>Beeldvorming</u> - Vrijheid van meningsuiting wordt beknot. Overheid treedt stevig op tegen vreedzame demonstranten. <u>Op termijn</u> - Kan leiden tot verdere opleving van (minder vreedzame) anti-corona-protesten op het Museumplein, waaronder 'herdenking koffieslag' op 16/1.

Op basis van de besluitvorming wordt het contact met de organisator voortgezet en zal de subdriehoek een Wom-brief en scenario's uitwerken.

Ad 3) Politie-inzet

De politie geeft een toelichting op de beschikbare politie-inzet. Gezien de vakantieperiode is latere opschaling niet haalbaar. Daarom is aan de voorkant met een grotere inzet rekening gehouden dan volgens het huidige informatiebeeld noodzakelijk is. Bij het uitblijven van concrete informatie zal worden afgeschaald in overleg met de driehoek. De inzet wordt nu voorzien op:

- 4 pelotons ME
- 1 peloton AE
- Vredeseenheid
- Bereden politie
- Honden
- Waterwerper
- Operationeel Mobiliteitscentrum
- Verkenningseenheden

Ad 4) Communicatie

Sinds het voorjaar communiceren we vooraf zeer terughoudend over demonstraties. Dat lijkt bij te hebben gedragen aan rust in de berichtgeving. Bij deze demonstratie kan meer uitgebreide communicatie vooraf bijdragen aan het begrip voor de dilemma's van de driehoek en de keuzes die daaruit volgen. Door de nieuwe lockdown ligt deze demonstratie onder een vergrootglas. Daar past een meer offensieve communicatiestrategie bij. Vooraf en tijdens de demonstratie, met alle gebruikelijke middelen die tot onze beschikking staan.

Besluitvormingsroute (historie en verdere behandeling)

Historie en verdere behandeling

Datum	Afgestemd in / met
8 december 2021	Subdriehoek
15 december 2021	Subdriehoek
20 december 2021	Driehoek
22 december 2021	Subdriehoek
24 december 2021	Driehoek

Meegezonden stukken

N.v.t.